

NORGES HØYESTERETT

D O M

avsagt 23. oktober 2024 av Høyesterett i avdeling med

justitiarius Toril Marie Øie
dommer Per Erik Bergsjø
dommer Borgar Høgetveit Berg
dommer Thom Arne Hellerslia
dommer Eyvin Sivertsen

HR-2024-1962-A, (sak nr. 24-078806STR-HRET)
Anke over Frostating lagmannsretts dom 11. april 2024

Påtalemyndigheten

(førstestatsadvokat Elisabeth Harbo-Lervik)

mot

A

(advokat John Christian Elden)

S T E M M E G I V N I N G

- (1) Dommer **Bergsjø**:

Sakens spørsmål og bakgrunn

- (2) Saken gjelder straffutmåling for grovt underslag av rundt 75 millioner kroner, grov hvitvasking av utbytte av underslaget – «selvvask» – og dokumentfalsk. Den reiser særlig spørsmål om fastsettelsen av straffen når domfellelsen gjelder både primærlovbruddet og selvvaskhandlingene.
- (3) A, født 00.00.1999, ble 30. november 2023 tiltalt for overtredelse av straffeloven § 325 jf. § 324 (grovt underslag – tiltalens post I), straffeloven § 338 første ledd jf. § 337 første ledd (grov hvitvasking – tiltalens post II) og straffeloven § 361 første ledd bokstav b (dokumentfalsk – tiltalens post III). Det ble gjort enkelte endringer i tiltalebeslutningen under hovedforhandlingen i tingretten.
- (4) Grunnlaget for *tiltalens post I* om grovt underslag innledes slik:
- «I perioden mellom onsdag 16. desember 2022 og torsdag 19. januar 2023 i Trondheim eller andre steder, som innleid vikar fra Manpower Norge AS, tilegnet han seg 74 770 669 kroner fra Sparebank 1 SMN ved at han brukte sine tilganger til bankens datasystemer til å gjennomføre en rekke transaksjoner mellom sine egne bankkonti i Sparebank 1 SMN, slik at kontiene ble overtrukket. ...»
- (5) Grunnlaget spesifiserer hvor store beløp som samlet er overført mellom ulike konti de enkelte dagene. Det er tale om overførsler på 13 ulike datoer i den tidsperioden tiltalen gjelder.
- (6) I grunnlaget for *tiltalens post II* om grov hvitvasking av utbytte av egne straffbare handlinger – selvvask – heter det:
- «I perioden forut for torsdag 19. januar 2023 i Trondheim eller andre steder, etter at han tilegnet seg utbyttet på 74 770 669 kroner som nevnt under post I, overførte han til sammen 65 269 000 kroner av det der beskrevne utbyttet fra de konti i Sparebank 1 SMN utbyttet var overført til, videre over til en rekke ulike konti han disponerte i Norge og utlandet i flere omganger. Han investerte videre deler av utbyttet i ulike verdipapirer og finansielle instrumenter, og fordekket derved hvor utbyttet befant seg, hvor det stammet fra og dets bevegelser. Overføringene og investeringene skjedde slik: ...»
- (7) Overførslene og investeringene er spesifisert i grunnlaget. Det dreier seg om 143 såkalte straksbetalinger fra As konti i Sparebank 1 SMN til hans konto i DNB Bank ASA i Norge og 104 overførsler fra kontoen i DNB til As konti i IG Europe GmbH i Tyskland. Tiltalen bygger videre på overførsler fra kontoen i DNB til en konto i Nordnet Bank AB i Sverige og fra konti i IG Europe til kontoen i Danske Bank. Midlene i Danske Bank ble ifølge grunnlaget overført videre blant annet til kontiene i Sparebank 1 SMN og DNB.
- (8) Grunnlaget for *tiltalens post III* om dokumentfalsk lyder:

«Onsdag 18. januar 2023 i --- veg 00 i Trondheim sendte han en forfalsket bekreftelse fra Sparebank 1 SMN til IG Europe GmbH i forbindelse med at IG Europe GmbH skulle undersøke hvor hans investeringsmidler stammet fra.»

- (9) Ved Trøndelag tingretts dom 18. desember 2023 ble A dømt etter tiltalen til fengsel i 6 år. Han ble også dømt til å tåle inndragning av rundt 415 000 kroner til dekning av erstatningskrav fra Sparebank 1 SMN.
- (10) Tingretten mente at det grove underslaget isolert sett tilsa fengsel i om lag 5 år og 6 måneder. For selvvaskingen og dokumentforfalskningen tok tingretten utgangspunkt i fengsel i området mellom 4 år og 4 år og 6 måneder. Etter bruk av straffskjerpelsesprinsippet var utgangspunktet fengsel i 8 år før fradrag for formildende omstendigheter.
- (11) A anket over reaksjonsfastsettelsen. Frostating lagmannsrett avsa 11. april 2024 dom med slik domsslutning:
- «I tingrettens dom gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 3 – tre – år og 6 – seks – måneder.»
- (12) Lagmannsretten tok utgangspunkt i fengsel i omkring 4 år og 6 måneder for det grove underslaget. Fengsel i 1 år var etter lagmannsrettens syn en passende straff for selvvaskingen isolert sett. Samlet straff før fradrag for formildende forhold ble satt til fengsel i 4 år og 8 måneder.
- (13) *Påtalemyndigheten* har anket til Høyesterett. Det er anført at lagmannsretten har tatt utgangspunkt i et for lavt straffenivå både for underslaget og selvvaskingen. Ved bruken av straffskjerpelsesprinsippet er det videre gitt for lavt påslag i straffen for selvvaskingen. Lagmannsretten har dessuten trukket fra for mye for tilståelse og rehabilitering. Det er lagt ned påstand om at straffen settes til fengsel i 5 år.
- (14) A har tatt til motmæle. Han har anført at det ikke er et åpenbart misforhold mellom de straffbare handlingene og den fastsatte straffen. Selvvaskingen øker ikke straffverdigheten og bør derfor ikke føre til noe tillegg i straffen. Det må gjøres et betydelig fradrag for tilståelsen og rehabiliteringen. Påstanden er at anken forkastes.

Mitt syn på saken

Saksforholdet

- (15) Domfellelsen for grovt underslag etter tiltalens post I bygger på at A underslo nærmere 75 millioner kroner fra Sparebank 1 SMN i perioden fra 16. desember 2022 til 18. januar 2023 ved i alt 49 pengeoverføringer. Bankens tap utgjør om lag 51 millioner kroner. A begikk underslaget mens han var innleid i vikariat som kundefrådgiver, hovedsakelig i personmarkedsavdelingen. Han arbeidet deltid og var samtidig ingeniørstudent. Fra før hadde han en bachelorgrad i økonomi. A hadde vært vikar i banken siden august 2020. En stor del av pengene han tilegnet seg, ble benyttet til kjøp av verdipapirer med svært høy risiko.

- (16) Fremgangsmåten er beskrevet slik i lagmannsrettens dom:

«A benyttet sin tilgang til bankens datasystemer, banksystemet Kasse Memorial, for å overtrekke egne konti i banken og førte overtrekkene inn som positiv saldo på andre konti i banken som han disponerte. Han hadde i alt fem konti i banken. Pengene ble deretter ført ut av banken til DNB Bank ASA og videre til Nordnet Bank AB i Sverige og IG Europe GmbH i Tyskland. Det siste selskapet er en utenlandsk plattform for trading med komplekse finansielle instrument med svært høy risiko.

...

Underslaget var mulig gjennom systemet Kasse Memorial som A hadde tilgang til som kunderådgiver, blant annet til registrering av lånesøknader. Ved overføringene skrev han meldinger i tekstfeltet og forklarte dem som tester av systemet. Automatiske misligholdssaker som kundesystemet IVER opprettet, avsluttet A selv.»

- (17) Underslaget førte til i alt seks «system-genererte» alarmer, den første 22. desember 2022. Ved de tre alarmtilfellene i 2022 la medarbeiderne i antihvitvaskavdelingen As notat om testkjøring til grunn uten ytterligere undersøkelser. Compliance-avdelingen tok kontakt med ham 3. januar 2023. Det var etter dette en viss dialog med A og også kontakt mellom ulike avdelinger i banken. A ble konfrontert med underslaget av samboeren og sin far 17. januar 2023. Samme dag ble han innkalt til et møte i banken, men underslo likevel ytterligere 45 millioner kroner frem til han ble pågrepet 19. januar 2023.
- (18) Domfellelsen for grov selvvask i henhold til tiltalens post II retter seg mot overføring av rundt 65 millioner kroner av underslaget til en konto i DNB og derfra videre til konti på handelsplattformer i utlandet for investering i finansielle instrumenter. Lagmannsretten har sitert fra tingrettens redegjørelse for saksforholdet:

«I den samme tidsperioden som det grove underslaget, førte A til sammen 65 269 000 kroner av utbyttet fra underslaget, til sin bankkonto i DNB ved straksbetaling. A foretok den enkelte overføringen til DNB kort tid etter at han hadde fått positiv saldo på sine konti ved overføring etter overtrekk. Fra sin konto i DNB overførte A pengene videre til sine konti på handelsplattformene hos IG Europe GmbH i Tyskland (heretter IG) og Nordnet. Den store hoveddelen av utbyttet ble ført til IG, og 7 450 000 kroner ble ført til Nordnet. Totalt til IG førte A 70 696 000 kroner fra sin konto i DNB, inkludert penger som han 'gjenbrakte' etter tilbakeføring på et senere trinn i overføringskjeden. På plattformene til IG og Nordnet kjøpte A verdipapirer. Etter kjøp og salg hos IG førte A videre 20 000 000 kroner til Danske Bank. Av dette beløpet førte A 13 300 000 kroner tilbake til handelsplattformen IG, og de resterende 6 700 000 kroner førte A tilbake til Sparebank 1 SMN. Til sammen overførte altså A utbyttet fra underslaget i Sparebank 1 i fem ledd, og penger ble hos IG og i Nordnet konvertert til verdipapirer.

...

På flere tidspunkt stilte IG, Danske Bank og DNB spørsmål til A om hvor pengene stammet fra. Som svar ga A til dels uriktige og til dels mangelfulle opplysninger for å klargjøre opphavet til pengene. Blant annet opplyste A til IG at penger kom fra forskudd på arv og fra en kontokreditt og at hans far hadde stilt sikkerhet for lånet. A ga også opplysninger om sikkerhet i en familieøy. Til IG sendte A dessuten skjermbilder fra sin nettbank, der konti med overtrekk var benevnt 'Lån'. A ga videre falsk opplysning til IG om at Sparebank 1 SMN bekreftet en kontokreditt som A

kunne disponere i samsvar med eget ønske (ref. tiltalebeslutningen post III). Til DNB opplyste A at pengene kom fra hans egen konto i Sparebank 1 SMN, og at formålet med midlene var kjøp av finansielle instrumenter. Til Danske Bank sendte A en utskrift fra sin konto i IG med positiv saldo over 32 millioner kroner.»

- (19) Domfellelsen under tiltalens post III om dokumentfalsk bygger på dette saksforholdet:

«I forbindelse med at IG stilte spørsmål til A om pengeoverføringer, sendte A den 18. januar 2023 et brev, angivelig fra Sparebank 1 SMN, til IG. På brevet var det skrevet at A hadde en kontokreditt hos Sparebank 1 SMN som han kunne disponere etter eget ønske. Brevet var tilsynelatende signert av en navngitt ansatt i banken. Det var A som selv hadde skrevet og signert brevet og sendt det til IG. Han gjorde dette for å unngå at IG stengte kontoen hans som han brukte til kjøp og salg av finansielle instrumenter.»

Noen utgangspunkter for straffutmålingen

- (20) Det skal utmåles straff for tre lovbrudd, slik at straffeloven § 79 bokstav a får anvendelse. Bestemmelsen bygger på straffskjerpelsesprinsippet. Dette innebærer at det skal tas utgangspunkt i det meste alvorlige forholdet, som her er det grove underslaget. Det gis deretter et tillegg i straffen for de øvrige forholdene.
- (21) Ved en lovendring i 2017 ble det tatt inn en bestemmelse i straffeprosessloven § 40 første ledd fjerde punktum om at det i domsgrunnene «bør pekes på straffenivået for hvert av de mest alvorlige lovbruddene». Departementet presiserer i Prop. 137 L (2016–2017) punkt 3.6.4 på side 32 at det ikke er et mål at domstolene skal gi utførlige grunner for straffutmålingen, men at det kan være «hensiktsmessig» at det ved utmåling av felles straff opplyses om straffenivået for de mest alvorlige lovbruddene. I de spesielle merknadene i punkt 6.2 på side 48 heter det at det ikke vil «være naturlig å omtale i domspremissene hvilken straff hvert enkelt lovbrudd isolert ville ført til», men at det i grove trekk kan antas å være straffenivået for de mest alvorlige lovbruddene». I dette ligger det i realiteten få klare bindinger, jf. også HR-2019-721-A avsnitt 46 og 47.
- (22) Selv om utgangspunktet er at straffenivået for de alvorligste lovbruddene angis, er det i denne saken ikke hensiktsmessig å foreta en isolert bedømmelse av selvvaskhandlingene. Dette skyldes at det rent faktisk er en svært nær sammenheng mellom disse handlingene og primærforbrytelsen – det grove underslaget. Straffutmålingsmomentene er dessuten langt på vei sammenfallende. I en slik situasjon har en isolert bedømmelse av straffenivået for selvvaskhandlingene lite for seg og kan innebære en risiko for at det fastsettes en for streng straff. Jeg kommer tilbake til betydningen av dette.

Det grove underslaget

Rettslige utgangspunkter

- (23) Grovt underslag straffes etter straffeloven § 325 med fengsel inntil 6 år. Bokstav a til d angir momenter som det særlig skal legges vekt på ved vurderingen av om underslaget er grovt. Disse momentene er sentrale også ved den konkrete utmålingen av straffen. Det må skje en helhetsvurdering hvor underslagets økonomiske omfang står sentralt,

jf. Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) punkt 8.4.2 på side 285. Samme sted presiserer departementet at det også har vekt hvor lenge underslaget har pågått, og om det er tale om en eller flere enkelthandlinger. Rettspraksis viser videre at graden av tillitsbrudd har betydning, se for eksempel Rt-1991-1275 på side 1277. Også tapets størrelse og fremgangsmåten ved underslaget er relevante momenter ved straffutmålingen, jf. Rt-1994-232 på side 234.

- (24) Lagmannsretten har i vår sak lagt vekt på at banken ikke fanget opp underslaget på et tidligere tidspunkt. Betydningen av svikt i kontrollrutiner var tema både i Rt-1991-1275 og Rt-1983-316. I den førstnevnte avgjørelsen ble det ikke lagt vekt på kritikken som kunne reises mot den fornærmede bankens kontrollsystem. Begrunnelsen var at domfelte som daglig leder selv hadde det primære ansvaret for kontrollrutinene. I 1983-avgjørelsen uttalte førstvoterende at det «slik denne sak ligger an» ikke burde legges vekt på mulig svikt i revisjonen av regnskaper eller manglende kontrollrutiner. Dommene illustrerer at det må bero på en konkret vurdering om fornærmedes forhold skal ha betydning ved straffutmålingen.
- (25) Det finnes ikke noe etablert straffenivå for underslag av beløp i størrelsesorden 75 millioner kroner. De tidligere instansene har likevel funnet en viss veiledning i de dommene jeg allerede har nevnt. Lagmannsretten har i tillegg vist til Rt-1990-641.
- (26) Lagmannsretten har ved sammenligningen med disse dommene tilsynelatende foretatt en omregning basert på konsumprisindeksen. Det kan reises spørsmål om det også i et tilfelle som dette ville vært riktigere å regulere med utgangspunkt i folketrygdens grunnbeløp, jf. blant annet HR-2021-2556-A avsnitt 17. Slik saken er prosedert, går jeg ikke nærmere inn på dette.
- (27) Avgjørelsen i Rt-1994-232 gjaldt en kunsthändlers grove underslag av 4,3 millioner kroner og grove bedrageri på 12,8 millioner kroner. Lagmannsretten la til grunn at det samlede beløpet tilsvarte 32 millioner kroner i dagens pengeverdi. Underslagene pågikk over en periode på noe over elleve måneder. Høyesterett mente at det ikke var noe åpenbart misforhold mellom de straffbare handlingene og den fastsatte straffen på fengsel i 4 år. I avgjørelsen i Rt-1991-1275 ble straffen for en bankdirektør satt til fengsel i 4 år og 6 måneder for underslag av 11 millioner kroner. Basert på endringene i pengeverdien tilsvarer dette nærmere 23 millioner kroner i dag. Underslagene pågikk over to og et halvt år. Rt-1983-316 gjaldt en økonomisjefs underslag av drøyt 20 millioner kroner, i dag rundt 65 millioner kroner, over en periode på åtte år. Det dreide seg om totalt 597 enkeltbeløp. Straffen ble satt til fengsel i 7 år og 6 måneder. Endelig gjaldt Rt-1990-641 bedragerier og annen økonomisk kriminalitet som påførte ulike investorer et tap på over 100 millioner kroner, noe som tilsvarer godt over 200 millioner kroner i dag. Domfellelsen gjaldt også et betydelig forsikringsbedrageri. Straffen ble satt til fengsel i 6 år.
- (28) Ved sammenligningen med disse dommene må det tas hensyn til at selvvaskhandlinger, som den gang ikke var kriminalisert, til dels synes å være tillagt vekt i straffskjerpene retning. Både i Rt-1994-232 og Rt-1991-1275 gikk deler av utbyttet inn i forretnings- og næringsvirksomhet. Det er – ut over den nevnte kriminaliseringen – ikke påvist lovgiversignaler som tilsier at praksis fra 1980- og 1990-årene ikke lenger er relevant.

Den konkrete vurderingen

- (29) Tingretten mente altså at det grove underslaget isolert sett tilsa fengsel i om lag 5 år og 6 måneder, mens lagmannsrettens syn var at nivået burde ligge på fengsel i 4 år og 6 måneder.
- (30) I likhet med de tidligere instansene tar jeg utgangspunkt i at A har underslått et svært høyt beløp – rundt 75 millioner kroner. Beløpet er vesentlig lavere enn i Rt-1990-641, men klart høyere enn i de andre avgjørelsene. Banken er påført et tap på om lag 51 millioner kroner. I utgangspunktet tilsier dette en straff som ligger markert høyere enn i dommene fra 1991 og 1994. Men som jeg har vært inne på, må også andre momenter trekkes inn i vurderingen.
- (31) As underslag pågikk i drøyt én måned og dermed over en vesentlig kortere tidsperiode enn i de dommene jeg har redegjort for. Helt kortvarig var forholdet likevel ikke, og A foretok i perioden en rekke transaksjoner, også etter at alt tydet på at han var avslørt. Dette underbygger et sterkt forbrytersk forsett.
- (32) Graden av tillitsbrudd må etter mitt syn få betydelig vekt i vurderingen. I Rt-1991-1275 var domfelte daglig leder i den aktuelle bankavdelingen, mens Rt-1983-316 gjaldt en økonomisjef. Høyesterett la i begge sakene vekt på misbruket av den tillit domfelte var gitt i disse overordnede stillingene. A var derimot innleid vikar i en underordnet stilling. Tilgangen til datasystemene var en forutsetning for underslaget, men jeg kan ikke se at misbruket innebar et tillitsbrudd ut over det som nærmest alltid vil kjennetegne et underslag, se Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) punkt 8.4.2 på side 284.
- (33) Jeg er enig med lagmannsretten i at underslaget ikke bærer særlig preg av profesjonalitet. Men helt amatørmessig var det likevel ikke. Meldingene om at overførslene skyldtes testing og As øvrige handlinger bidro til å dekke over underslaget.
- (34) På samme måte som lagmannsretten mener jeg at banken nok burde stanset underslaget tidligere. Etter mitt syn kan dette likevel ikke få betydning for straffutmålingen. Banken hadde et kontrollsystem som førte til at seks alarmer ble utløst. Når det likevel tok tid før A ble stanset, skyldtes dette dels at han ga uriktige og mangelfulle opplysninger. Underslaget fortsatte dessuten etter at medarbeiderne i banken begynte å undersøke de ulike transaksjonene.
- (35) Strafferammen på fengsel i 6 år skal kunne romme mer alvorlige forhold enn i saken her. Etter en samlet vurdering er jeg kommet til at det grove underslaget isolert sett tilsier fengsel i 4 år og 6 måneder.

Grov hvitvasking av eget utbytte – selvvask

Rettslige utgangspunkter

- (36) Etter straffeloven § 338 straffes grov hvitvasking med fengsel inntil 6 år. Hvitvasking av utbytte av egne straffbare handlinger, som altså gjerne betegnes som selvvask, ble kriminalisert i 2006 ved en endring i straffeloven 1902 § 317.

- (37) I forarbeidene til lovendringen presiserer departementet at det er et «eget straffverdig forhold å forsøke å sikre utbyttet fra et straffbart forhold – også når det er en selv som har begått primærhandlingen», se Ot.prp. nr. 53 (2005–2006) punkt 4.7.2.2 på side 21. Dette begrunnes med at kanalisering av utbyttet inn i samfunnet ofte innebærer misbruk av økonomisk infrastruktur. Departementet viser videre til at hvitvaskingshandlinger kan bidra til å utkonkurrere legale virksomheter og til å gjøre det vanskeligere å finne frem til formuesgodene igjen.
- (38) Lovgiver ga i forbindelse med lovendringen ingen signaler om at det samlede straffenivået skulle heves vesentlig i de tilfellene lovbrøtteren straffes både for primærforbrytelsen og for selvvask. Tvert om uttaler departementet dette på side 22 i proposisjonen:
- «En bestemmelse om hvitvasking av utbytte fra eget straffbart forhold skal i utgangspunktet brukes i konkurrans med straffebudet som rammer primærlovbruddet. Rettsanvenderen må imidlertid foreta en grensdragning slik at ikke to straffebud brukes på det samme straffverdige forholdet. Det er ikke meningen å dekke befatning med utbyttet som allerede er dekket gjennom gjerningsbeskrivelsen av primærlovbruddet med forslaget til ny hvitvaskingsbestemmelse.»
- (39) Uttalelsen er fulgt opp i Rt-2012-313, se avsnitt 11–13. Den gjelder direkte konkurransspørsmålet, men har etter mitt syn interesse også når det som her skal utmåles straff både for primærlovbruddet og selvvaskhandlingene. Lovbrøtteren skal ikke straffes dobbelt opp for de samme omstendighetene. For sikringshandlingene må det utmåles et tillegg i straffen som avspeiler den økte straffverdigheten. De momentene som begrunnet kriminaliseringen, og som jeg nettopp har vært inne på, må da stå sentralt i vurderingen. Det bør videre ha betydning i hvilken utstrekning selvvaskhandlingene har økt risikoen for ytterligere tap.

Den konkrete vurderingen

- (40) Tingretten mente at tiltalens post II og III isolert sett kvalifiserte for fengsel mellom 4 år og 4 år og 6 måneder. Deretter samordnet tingretten dette med straffen for underslaget og tok i den videre drøftelsen utgangspunktet i en straff av fengsel i 8 år. Lagmannsretten kom til at fengsel i 1 år var en passende straff for selvvaskingen isolert sett, men ga et klart lavere tillegg ved anvendelsen av straffskjerpelsesprinsippet. Tiltalens post III om dokumentfalsk kunne etter lagmannsrettens syn ikke få nevneverdig betydning for den samlede straffen.
- (41) Jeg nevner først at jeg er enig i at det er naturlig å se post III om dokumentfalsk i sammenheng med hvitvaskingen. Forfalskningen bidro til at selvvaskhandlingene kunne fortsette.
- (42) Selvvaskingen har foregått parallelt med og i nær tilknytning til underslagshandlingene. Et stykke på vei er det noe av en smakssak om de enkelte straffutmålingsmomentene trekkes inn i vurderingen av underslaget eller selvvaskingen. Jeg har i vurderingen av underslaget allerede tatt i betraktning størrelsen på det unndratte beløpet, tapets størrelse og varigheten. Den økte straffverdigheten ved selvvaskhandlingene ligger i at utbytte fra underslaget har blitt tilslørt ved overføringer i flere ledd og investeringer i finansielle produkter. Dette kan betegnes som en form for misbruk av økonomisk infrastruktur. I tillegg har sikringshandlingene gjort det noe vanskeligere å finne og tilbakeføre utbyttet, blant annet ved at det er ført over landegrensene. Risikoen for tap har på denne måten økt. Også As

uriktige og mangelfulle opplysninger har bidratt til økt tapsrisiko. Det samme har dokumentforfalskningen, som er et skjerpene moment uten nevneverdig betydning for den samlede straffen.

- (43) I den samlede vurderingen ser jeg også hen til at selvvask ble kriminalisert etter de dommene jeg har tatt utgangspunkt i ved vurderingen av underslaget. Dette er uttrykk for at lovgiver ser strengere på selvvask i dag. Jeg mener likevel at tillegget for post II og III i tiltalen ikke bør settes høyere enn fengsel i 6 måneder. Men det kan da ikke foretas noen ytterligere samordning, slik lagmannsretten synes å ha gjort.
- (44) Samlet sett tar jeg utgangspunkt i fengsel i 5 år før fradrag for formildende omstendigheter.

Formildende omstendigheter

- (45) I formildende retning må det tas hensyn til As tilståelse, jf. straffeloven § 78 bokstav f. Han la kortene på bordet i første avhør etter pågripelsen og har bidratt i etterforskningen. Tilståelsen har gitt en prosessøkonomisk gevinst, men har ikke hatt betydning for oppklaringen av saken. Den har heller ikke vært uforbeholden. I tingretten erkjente A seg skyldig etter tiltalebeslutningen post I og III, men ikke post II.
- (46) Høyesterett ga i avgjørelsen inntatt i Rt-2012-330 en tilståelsesrabatt på 1 år og 3 måneder fra et utgangspunkt på fengsel i 7 år, se avsnitt 9 og 10. Dette tilsvarer et fradrag på rundt 18 prosent. Tilståelsesfradraget bør ligge på noenlunde samme nivå i vår sak.
- (47) A har fått diagnosen F63.0 «Patologisk spillelidenskap», og det må legges til grunn at han hadde denne lidelsen også på tidspunktet for de straffbare handlingene. I HR-2019-1935-A kom Høyesterett til at denne lidelsen ikke var et forhold som kunne begrunne samfunnsstraff, se avsnitt 31 og 32. Tilsvarende bør det ikke gjøres fradrag for dette forholdet i vår sak.
- (48) Lagmannsretten uttaler at det foreligger lovende utsikter til rehabilitering. A følges blant annet opp for spillelidenskapen, og det er tatt grep for å kontrollere økonomien hans. Dette er prisverdig, men kan likevel bare få begrenset betydning i en situasjon hvor han uansett skal sone flere år i fengsel.
- (49) Samlet sett er jeg kommet til at det bør gis fradrag i fengselsstraffen med 1 år for formildende omstendigheter.

Konklusjon

- (50) Jeg er etter dette kommet til at straffen passende kan settes til fengsel i 4 år.
- (51) Jeg stemmer for slik

D O M :

I lagmannsrettens domsslutning gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 4 – fire – år.

- (52) Dommar **Høgetveit Berg:** Eg er i hovudsak og i resultatet samd med fyrstvoterande.
- (53) Dommer **Sivertsen:** Likeså.
- (54) Dommer **Hellerslia:** Likeså.
- (55) Justitiarius **Øie:** Likeså.
- (56) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

I lagmannsrettens domsslutning gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 4 – fire – år.